

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu: **Europa Wschodnia w XX–XXI wieku (ST1)**
2. Kod przedmiotu: 18-EWXX-11uST1
3. Rodzaj zajęć: fakultatywny, obowiązkowy w ramach bloku modułów do wyboru ścieżka tematyczna 1
4. Kierunek studiów: Wschodoznawstwo
5. Poziom studiów: II stopień
6. Profil studiów: Ogólnoakademicki
7. Rok studiów: I rok
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin: 15 godzin wykładu
9. Liczba punktów ECTS: 2
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: dr Bartłomiej Garczyk, garczyk@amu.edu.pl, Jan Witczak, witczak.jan@wp.pl, dr Marta Studenna-Skrucka, studnia@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: Student powinien poznać podstawowe wydarzenia historyczne dotyczące historii krajów Europy Wschodniej – Białorusi, Ukrainy i Mołdawii, w XX i XXI wieku. Miejsce tych krajów i narodów w ramach upadającego Imperium Rosyjskiego, W ZSRR, Polsce i Rumunii, historie ruchów społecznych Białorusinów, Ukraińców i Mołdawian i najnowsze dzieje polityczne wymienianych państw po uzyskaniu niepodległości. Poznać kluczowe prace historiografii regionu, nabyć umiejętności szukania wiedzy w różnych źródłach, umiejętności oceny wiarygodności i selekcji wiadomości, odpowiedzialności za słowo.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
EW_1	Zna i rozumie w pogłębionym stopniu terminologię z zakresu historii i historiografii, odnoszącą się do historii krajów Europy Wschodniej w XX i XXI wieku	K_W01
EW_2	Zna i rozumie w pogłębionym stopniu uwarunkowania procesów kształtowania się nowoczesnych narodów – Białorusinów, Ukraińców, Mołdawian i innych zamieszkujących Białoruś, Ukrainę i Mołdawię oraz przemiany w tożsamości tych narodów i jej wpływ na współczesne stosunki krajów Europy Wschodniej z innymi państwami	K_W06, K_W07
EW_3	Potrafi wyszukać, dokonać analizy, oceny, selekcji i integracji informacji dotyczących historii najnowszej krajów Europy Wschodniej w zasobach informacji pisanych i elektronicznych i przedstawiać je na różnych poziomach percepcji	K_U01, K_U02, K_U03
EW_4	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	K_K01

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Region Europy Wschodniej. Kryteria wyodrębnienia, dyskusje o granicach.	EW_1, EW_2, EW_3, EW_4
Zarys dziejów regionu do początku XX w. Rola Rusi Kijowskiej, Wielkiego Księstwa Litewskiego, Gospodarstwa Mołdawskiego, Rzeczypospolitej, Chanatu Krymskiego, Turcji i Kozaczyzny, Rosji i Austro-Węgier w formowaniu narodów regionu.	EW_1, EW_2, EW_3, EW_4

I wojna światowa, rewolucja rosyjska i próby budowy państw narodowych w Europie Wschodniej. Dominacja ZSRR	EW_1, EW_2, EW_3, EW_4
II wojna światowa, okupacja niemiecka, ruch oporu, kolaboracja, deportacje, nowe granice.	EW_1, EW_2, EW_3, EW_4
Ukraina, Białoruś i Mołdawia jako republiki związkowe w ZSRR w latach 1945-1991, ostatnie lata stalinizmu, odrodzenie narodowe, represje i ruch dysydencki, powstanie ruchów niepodległościowych.	EW_1, EW_2, EW_3, EW_4
Niepodległa Ukraina, Białoruś i Mołdawia, zarys polityki wewnętrznej i zagranicznej państw regionu.	EW_1, EW_2, EW_3, EW_4
Dziedzictwo ZSRR. Spory i konflikty w regionie.	EW_1, EW_2, EW_3, EW_4

5. Zalecana literatura:

- Calus K., *Państwo niedokończone. 25 lat mołdawskiej niepodległości*, Warszawa 2016..
- Halecki O., *Historia Europy – jej granice i podziały*, Lublin 1994.
- Hrycak J., *Historia Ukrainy 1772-1999*, Lublin 2000.
- Demel J., *Historia Rumunii*, Wrocław-Warszawa 1986.
- Łatyszonek O., Mironowicz E., *Historia Białorusi od połowy XVIII do końca XX wieku*, Białystok 2002.
- Eberhard P., *Między Rosją a Niemcami. Przemiany narodowościowe w Europie Środkowo-Wschodniej w XX wieku*, Warszawa 1996.
- Serczyk W. A., *Historia Ukrainy*, Wrocław 2004.
- Yekelchik S., *Ukraina. Narodziny nowoczesnego narodu*, Kraków 2009.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu			
	EW_1	EW_2	EW_3	EW_4
Egzamin pisemny				

Egzamin ustny	X	X	X	X
Egzamin z „otwartą książką”				
Kolokwium pisemne				
Kolokwium ustne				
Test				
Projekt				
Esej				
Raport				
Prezentacja multimedialna				
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)				
Portfolio				
Inne (jakie?) -				
...				

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		15
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	30
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomite opanowanie faktografii z zakresu historii krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku, będącej wysoce świadomą refleksją w znakomitym języku naukowym. Pełna frekwencja na zajęciach.

dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku, będącej świadomą refleksją w bardzo dobrym języku naukowym. Bardzo szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

dobry (db; 4,0): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie

wypowiedzi na temat historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku, będącej świadomą refleksją w dobrym języku naukowym. Szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

dostateczny plus (+dst; 3,5): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku, będącej świadomą refleksją w poprawnym języku naukowym. Rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

dostateczny (dst; 3,0): elementarne opanowanie faktografii z zakresu historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, poprawnej językowo wypowiedzi na temat historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku. Elementarne rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

niedostateczny (ndst; 2,0): nieznajomość faktografii z zakresu historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku. Nieumiejętność sformułowania zwartej, spójnej, poprawnej językowo wypowiedzi na temat historii Krajów Europy Wschodniej w XX-XXI wieku. Brak rozeznania w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu.

5. Pytania do egzaminu ustnego z przedmiotu Europa Wschodnia w XX–XXI wieku

Region Europy Wschodniej. Kryteria wyodrębnienia, dyskusje o granicach.

Zarys dziejów regionu do początku XX w. Rola Rusi Kijowskiej, Wielkiego Księstwa Litewskiego, Gospodarstwa Mołdawskiego, Rzeczypospolitej, Chanatu Krymskiego, Turcji i Kozaczyzny, Rosji i Austro-Węgier w formowaniu narodów regionu.

I wojna światowa, rewolucja rosyjska i próby budowy państw narodowych w Europie Wschodniej. Dominacja ZSRR

II wojna światowa, okupacja niemiecka, ruch oporu, kolaboracja, deportacje, nowe granice. Ukraina, Białoruś i Mołdawia jako republiki związkowe w ZSRR w latach 1945-1991, ostatnie lata stalinizmu, odrodzenie narodowe, represje i ruch dysydencki, powstanie ruchów niepodległościowych.

Niepodległa Ukraina, Białoruś i Mołdawia, zarys polityki wewnętrznej i zagranicznej państw regionu.

Dziedzictwo ZSRR. Spory i konflikty w regionie.

Przebudzenie narodowe i początki ukraińskiego, białoruskiego i mołdawskiego ruchu narodowego do wybuchu I wojny światowej.

Porażka Ukraińców i Białorusinów w walce o niepodległość po wojnie światowej i rewolucji i jej przyczyny. Przyłączenie Besarabii do Rumunii. Powstanie Ukraińskiej i Białoruskiej SRR i Mołdawskiej ASRR.

Ukraińcy, Białorusini i Mołdawianie w okresie „korenizacji” sowieckiej modernizacji. Wielki głód na Ukrainie.

Narody regionu w drodze do niepodległości. Powstanie i rozwój masowych ruchów politycznych, początki społeczeństwa obywatelskiego Ukrainy, Białorusi i Mołdawii.

Problemy etniczne w Mołdawii, konflikt o Naddniestrze, kwestia Gaguzji, problemy mołdawskiej tożsamości: pomiędzy Rumunią a WNP.

Początki państwowości białoruskiej do 1994 r. Białoruś pod rządami prezydenta A. Łukaszenki.

Niepodległa Ukraina po 1991 r. budowa nowoczesnej państwowości, pomarańczowa rewolucja, prezydentura W. Juszczenki i W. Janukowicza, Euromajdan – rewolucja godności, prezydentura P. Poroszenki i W. Zelenskiego.